

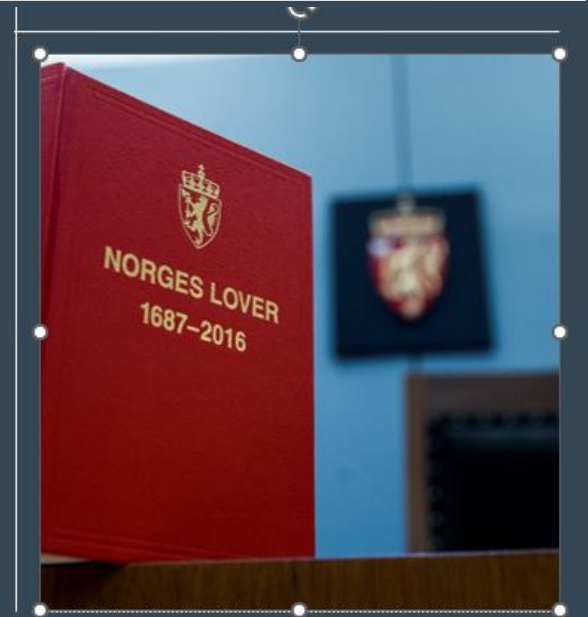
NORGES
DOMSTOLER

Juridiske dilemma i arbeidskvardagen på akutten

Gardermoen 23. oktober 2023

Nestleiar / tingrettsdommar Bente LaForce

Norges domstoler



**Korleis forholde seg til juridiske og etiske dilemma
i kvardagen
på ein måte som gjer dilemma handterbart
og ikkje utmattande?**

Hypoteser om dilemma i dykkar kvardag?

- Stort fokus på redusert tvang i psykiatrien inneber ein auka risiko for samfunnsvernet
- Stort fokus på redusert tvang i psykiatrien inneber at dårlege pasientar ikkje får langsiktig god hjelp
- Stort fokus på redusert tvang i psykiatrien medfører at retten til eit trygt og forsvarleg arbeidsmiljø blir utfordra

- Stemmer hypotesene?

Di + lemma

To argument/alternativ



1. Dilemma er ein del av å vere menneske
2. Dilemma utfordrar oss
3. Dilemma kan reduserast

Dilemma er ein del av å vere menneske

- Utfordrar oss **intellektuelt** og **emosjonelt**
- Stiller krav til **klokskap** og **mot**

Mitt utgangspunkt - Dommarhandverket

- Forholde seg til konkrete konflikter
- Analyse ved saksgjennomgang og høre dei berørte
- Vurdere handlingsalternativ

Om å ta dilemma på alvor

Risiko ved å avvise alternative tilnærmingar:

- Risiko for feil løysing
- Tap av legitimitet – den som blir berørt oppfattar at eg ikkje forstår
- Tap av audmjukheit, som igjen er ein risiko for min faglegheit og klokskap

Justerte hypoteser om dilemma i dykkar kvardag

- Det er ikkje konflikt mellom psykisk helsevernlova og arbeidsmiljølova
- Det er ikkje konflikt mellom psykisk helsevernlova og samfunnets behov for vern mot farlege personar
- Det er ikkje konflikt mellom målet om redusert tvangsbruk og mulegheit for å gi forsvarleg helsehjelp

- Lovgivar har lagt opp til harmoni
- Det oppstår konflikter, men konflikten ligg i liten grad i lovverket

Ekte dilemma

- Pasienten treng skjerming, men avdelinga har berre eit nakent slitent rom innerst i korridoren utan utgang
- Pasient kjem inn på akutten med svært utaggerande atferd, det er få på jobb og ingen kjenner pasienten frå tidlegare
- Pasienten er sjuk, men vil ikkje ha medisin pga bivirkningar / erfaring, behandlar har stor tru på at medisin vil gi pasienten betre funksjon og mindre symptomtrykk
–dilemma i samband med vurdering av samtykkekompetanse
- Ref. Ivar Ervik i psykologtidsskrift nr. 2022: Revider dine vedtaksvurderinger

Unngå dilemmaet for eller mot tvang

- EMK blir ikkje endra: vi har eit rettigheitsbasert lovverk og auka sjølvråderett for pasientane
- De forvaltar eit komplekst lovverk som legg opp til bruk av skjønn – dette stiller krav
- De må kunne regelverket!

- Den beste garantisten for gode vurderingar er refleksjon i fellesskap
- Open dialog og systematisk tilnærming
- Leiar må involvere medarbeidarane i gode prosessar, der ein identifiserer konkrete dilemma og byggjer kultur
- **SÅNN GJER VI DET HOS OSS**
(ref Lovisenberg og Sandnes kommune)

Leiar må vere kulturbærar

- Redusert bruk av tvang stiller store krav faglegheit og leiing
- Leiar må vere den særleg kloke og trygge
 - som legge opp til involverande prosessar og tåler motforestillingar
 - som veit at kultur er viktigare enn rutiner (rutiner er viktig, men kan aldri erstatte «dette tror vi på og sånn gjør vi det-kulturen»)
- Gullet ligg i relasjonane og samhandlinga
- Leiar har sin primærlojalitet til avdelinga: til pasienten og dei tilsette – også når det brenn

Oppsummering

Omfamne dilemma – for å handtere dei, ved god og kollektiv analyse og konkretisering av handlingsalternativ

Lovverket gir stort handlingsrom, men stiller krav til faglegheit og tryggheit

Det er heilt essensielt å ha gode kulturbærarar i leiinga – for å ivareta både pasientar, arbeidsmiljøet, pårørande og samfunnet

Takk for meg!